

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Атанас Кръстев - НМА „Проф. Панчо Владигеров”
за дисертационния труд на Август-Александър Попов –
докторант в катедра „Струнни ” при Инструментален факултет на
НМА „Проф. Панчо Владигеров”

на тема

Концертите за виолончело на Веселин Стоянов, Любомир

Пипков и Красимир Кюркчийски.

**Стилови проблеми и принос за развитието на българската
виолончелова школа.**

за присъждане на образователната и научна степен доктор
в научната специалност Музикознание и музикално изкуство,
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

Август-Александър Попов е роден през 1991 г. Завършва НУМТИ „Добрин Петков”- Пловдив (2010) и магистратура по виолончело в НМА „Проф. Панчо Владигеров” в класа на проф. Анатоли Кръстев (2015). Посещавал е майсторските класове на проф. Анатоли Кръстев, проф. Дейвид Стрейндж (Англия), проф. Алваро Хуертас (Испания), проф. Адам Яворкай (Унгария), проф. Антон Никулеску (Румъния), проф. Емилия Барановска (Франция). Има специализации в Московската държавна консерватория – при проф. Игор Гавриш

и в Кралската консерватория в Бирмингам - при проф. Лайонел Хенди. Участията на Август-Александър Попов в национални и международни конкурси му носят втора награда на „Земята и хората”, 2015, втора и първа специална награда на Международните конкурси по камерна музика в Своге, 2011 и Самоков, 2012, първа награда в Международния конкурс за изпълнители на струнни музикални инструменти в Ниш, Сърбия, 2011, златен медал и първа награда от националния конкурс „Орфеева дарба”, 2009 и Специална награда на XII национален конкурс за Чешка и Словашка музика, 2009. Концертирал е със Софийска филхармония, Пловдивска опера, Шуменска филхармония с диригенти като Мартин Пантелеев, Григор Паликаров, Славил Димитров, Калина Митева и др. Ежегодно изнася солови и камерни концерти. В момента свири в състава на Софийската филхармония.

Дисертационният труд на Август-Александър Попов е интересна находка като тема на изследване – със съпоставянето на три толкова специфични и индивидуално третиращи виолончелото произведения на големи автори в българската музикална култура. Творбите на Веселин Стоянов и Любомир Пипков и Красимир Кюркчийски са създадени и изпълнени почти по едно и също време - съответно 1960, 1959 и 1973 г. и въпреки това всеки от тях носи различна проблематика и естествено – музикален изказ.

Постройката на дисертационния труд следва очертаната в увода линия. Първата глава е посветена на:

- Историческото развитие на инструменталния концерт през вековете,
- Развитие на българската композиторска школа
- Списък на българските концерти за виолончело

Тук доста пространно и разточително е прегледана историческата еволюция на жанра инструментален концерт. Изложението би спечелило от едно прецизиране, съгъстяване и резюмиране на фактологията, като се акцентира върху третирането на виолончелото в този жанр.

Развитието на българската композиторска школа, проблемите на българския национален музикален стил са теми с огромен обхват. Ето защо и тук препоръката ми е за съсредоточаване върху виолончеловите концертни опуси и „обвързването“ на разглежданите три произведения с инструменталния концерт като категория в исторически и български контекст, още повече – трите концерта са създадени в един друг времеви отрязък от периода, в който функционира дружеството „Съвременна музика“, на който Попов се спира обстойно – вероятно - за да открие своеобразното третиране на фолклора в творбите. Така естествено ще се достигне до приложената списъчно изброяване на голяма част от

виолончеловите концерти в националното ни творчество, където трябва да се включат и разглежданите концерти на Веселин Стоянов, Любомир Пипков (Симфония-концерт) и Красимир Кюркчийски (Симфония кончертанте) с точните заглавия (включително и в съдържанието на труда) и дати на премиери. Същевременно изложеният списък на виолончеловите концерти не е пълен, а в него са включени и заглавия като „Елегия” на Лазар Николов, която има друга жанрова принадлежност.

Всяка следваща глава е озаглавена „Проблеми и специфики при изпълнението ...” на съответния концерт за виолончело и оркестър и има една и съща конструкция:

- Кратки биографични данни за композитора
- Стилистически особености на концерта
- Технически проблеми и аспекти на интерпретацията при концерта за виолончело и принос към българската виолончелова школа

Август- Александър Попов е подходил с необходимото внимание и към особеностите на всяко произведение, особено що се отнася до стилистиката и спецификата на виолончеловата техника, както и до препоръките за работа в проблемните участъци. Очевидна е добросъвестната и детайлна аналитична работа на докторанта върху изпълнителските и инструментални проблеми в трите опуса. За съжаление точно тук липсват обобщения, свързани с

паралелното влияние между композиторските търсения и развитието на виолончеловата школа в България. Тази необятна тема - българската виолончелова школа се нуждае от вниманието на докторанта още в увода на труда, както и да се конкретизира и задълбочи при всяко от трите произведения. Немаловажна е темата за функционирането на виолончелото в контекста на симфоничните партитури, взаимодействието на инструмента с оркестъра при всеки от авторите.

В изложението на текста съществуват неизчистени печатни грешки или пропуски на важни фактологически подробности. При Кюркчийски липсва годината на създаване, историята на заглавието, което той е преработил и като Соната за виолончело през 1963 година. Първото изпълнение на „Симфония кончертанте” е на прегледа Нова българска музика през 1977 год. със солист Руско Драгнев и диригент Димитър Манолов.

От двата компонента на художествено-творческата докторантура е налице само труд в съответния обем. Липсва списък на творчески изяви на докторанта, съгласно минималните национални изисквания и изискванията на НМА - като количество, като творчески постижения с приносен характер и във взаимовръзка с научния труд. Би трябвало кандидатът да е изпълнил поне някое от разглежданите в труда произведения. При трудностите за организиране на концерти със симфоничен оркестър, би било уместно да ги изсвири в съпровод на пиано. Не

е представил програми на минали концерти и рецитали с ярка следа, с премиерни изпълнения.

Списъкът на публикациите, предложен от кандидата, е без заглавия и място на отпечатване, макар да е указано, че са в процес на печат, но липсват писмени доказателства от издателите.

Има приложен списък на използваната литература.

Колкото до приносния характер на предложения дисертационен труд, наистина за първи път се публикува списък на българските концерти за виолончело, както и доста подробен композиционен, интерпретаторски и инструментален анализ на творбите от В. Стоянов, Л. Пипков и Кр. Кюркчийски. Но от гледна точка на една защитима художествено-творческа докторантура може би трябвало да се прибави сравнителен анализ на инструменталните подходи, спецификите в употреба на дясна и лява ръка при отделните автори, особеностите на оркестрациите - с оглед приноса на творбите от В. Стоянов, Л. Пипков и Кр. Кюркчийски към развитието на изказа и техниката на виолончелото в този период от българската музикална култура (например – в заключението).

Въз основа на гореизложеното, смятам че в дисертацията на кандидата Август-Александър Павлов има значителни пропуски и тя не отговоря напълно на минималните изисквания за подобен труд, както и че неговите творчески сценични изяви са

недостатъчни или недостатъчно описани. С оглед на положените дотук от него усилия докторантурата се нуждае от допълнителна работа и комплектуване, за да получи подкрепа при бъдеща защита.

Доц. д-р Атанас Кръстев